

І мертвим, і живим, і ненарожденним... (переказ)

Тарас Шевченко

"І смеркає і світає, і день божий минає", – Тарас Шевченко ганьбить людей, що "правдою торгують". Він каже людям, щоб вони схаменулись: "Подивіться на рай тихий, на свою країну, полюбіте щирим серцем Велику руїну". Автор закликає нас не шукати правди на чужині: "В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля"; "Нема на світі України, немає другого Дніпра...". Поет знову засуджує намагання українців втекти з рідної землі і шукати щастя в інших країнах. Тарас каже, що хай би ті, хто поїхав там і повмирали, щоб мати не плакала, і діти не ридали. Він закликає нас схаменутися, бо буде нам лихо: "Настане суд, заговорять і Дніпро, і гори! Потече сторіками кров у синє море". Шевченко розуміє, що якщо люди будуть зраджувати Батьківщині, то вони фактично оскверняють образ Божий. Він закликає не дурити власних дітей, бо коли вони дізнаються правду, то одурять своїх предків: і "премудрих немудрі одурять!".

Далі Тарас вказує на головну проблему українців: "Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість була би своя". Тут поет має на увазі те, що кожен іноземець може запхнути в голову українцю хто він, і що він має робити. Мовляв українці знають всі слов'янські мови, а власну забувають. Проблема також у тому, що кожен іноземець (це виражається у творі на прикладі "німця") може розказати нам нашу історію. А ми її повинні знати самі – не з вуст іноземців. Шевченко закликає нас пам'ятати славу історію свого народу: всі козацькі бої, полеглих воїнів, древніх князів. Автор каже нам, щоб ми відкрили очі та побачили, що ведучи себе таким чином, народ перетворюється у рабів: "раби, подножки, грязь Москви". На занепад українства і рабство українського люду вказують і наступні рядки: "І на Січі мудрий німець картопельку садить, а ви її купуєте, їсте на здоров'я та славите Запорожжя". Український народ втратив почуття національної гідності: мовляв нам байдуже, на якій землі вирощена картопля, яку ми купуємо.

Іноземці розпинають Україну: "Просвітити, кажуть, хочуть материні очі сучасними вогнями, повести за віком...", "Добре, ведіть, показуйте, нехай стара мати навчається, як дітей тих нових доглядати". І потім ці іронічно-саркастичні висловлювання завершуються влучною настановою: "І чужому навчається, й свого не цурайтесь...".

Далі автор жалкує, що не може завершити діла дідів наших, які є не забуті.

Тарас Шевченко все ж вірить у те, що українці з часом виправляться, адже в природі нашого народу є любов до ближнього свого: "Обніміте ж, брати мої, найменшого брата, – нехай мати усміхнеться, заплакана мати"; "Обніміться ж, брати мої, молю вас, благаю!".